



Säilytysmuodon yleispäätöksen esittely ja soveltamisen tukeminen

Säilytysmuodon yleispäätös

- Kansallisarkiston päätös 8.12.2023 Julkishallinnon pysyvästi säilytettävien digitoitujen ja digitoitavien asiakirjojen säilytysmuoto ja analogisen säilytysmuodon kulttuurihistoriallisen arvon arviointitietojen pysyvä säilytys (KA/15927/28.02.01/2023)

Säilytysmuoto, analogisen säilytysmuodon kulttuurihistoriallisen arvon arviointi ja arviointitiedot

- Päätöksessä määrätään ennen 1.1.2022 muodostuneet pysyvästi säilytettävät digitoidut asiakirjat arkistoitavaksi yksinomaan digitaalisessa muodossa
 - lukuun ottamatta analogiselta säilytysmuodoltaan kulttuurihistoriallisesti arvokkaita asiakirjoja
- Päätöksessä määrätään kulttuurihistoriallisen arvon kriteereistä
 - kriteerit täyttävät analogiset asiakirjat ovat kulttuurihistoriallisesti arvokkaita ja arkistoidaan sekä analogisessa että digitaalisessa muodossa
 - jos asiakirjat eivät täytä kriteereitä arkistoidaan analogiset asiakirjat yksinomaan digitaalisessa muodossa
- Toimijat vastaavat kulttuurihistoriallisen arvon arvioinnista noudattaen päätöksen kriteereitä.
 - kulttuurihistoriallisen arvon arviointi dokumentoidaan ja päätöksessä on määrätty arviointitiedoista, jotka arkistoidaan
 - päätöksen kulttuurihistoriallisen arvon arviointimenettelyä ja arviointitietojen säilytystä koskevia osia sovelletaan ilman aikarajaa

Digitoitavien asiakirjojen digitaaliseen muotoon muuttamisen vaatimukset ja korvaaminen

- Päätöksellä määrätään digitoimaan arkistoitavat analogiset asiakirjat Kansallisarkiston digitointivaatimusten mukaisesti
 - 1.1.2022 jälkeen muodostuneet muutetaan digitaaliseen muotoon Kansallisarkiston ajantasaisten digitointivaatimusten mukaisesti (em. asiakirjojen hävittäminen on mahdollistettu aiemmin annetulla määräyksellä arkistoitavien asiakirjojen muodosta (KA/15906/07.01.01.00/2021)).
 - ennen 1.1.2022 muodostuneet asiakirjat voi korvata digitaaliseen muotoon muutetuilla päätöksen mukaisesti mikäli:
 - ✓ asiakirjat eivät ole toimijan arvion mukaan kulttuurihistoriallisesti arvokkaita
 - ✓ aineistot on joko digitoitu KA:n ajantasaisten (2019, 2021) digitointivaatimusten mukaan, ja toimija on arvioinut digitaalisten ilmentymien olevan todistusvoimaisia
 - ✓ tai digitointi on tehty ennen 1.1.2022 KA:n 2016 digitointivaatimuksia noudattaen ja toimija on arvioinut digitaalisten ilmentymien olevan todistusvoimaisia

Digitoitavien asiakirjojen digitaaliseen muotoon muuttamisen vaatimukset

- ✓ sähköisiin diaareihin sekä asianhallintajärjestelmiin tai muutoin SÄHKE-määräykset täyttäviin järjestelmiin talteen otetut analogiset asiakirjat arkistoidaan digitaalisessa muodossa, vaikka niiden metatiedot poikkeavat digitoinnin laatuvaatimuksissa esitetyistä
 - nämä hyväksytään, jos täyttävät S1 tai S2 määrykset päätöksen mukaisesti ja analogiset asiakirjat voi korvata digitaalisilla, jos asiakirjoilla ei toimijan arvion mukaan kulttuurihistoriallista arvoa ja ovat toimijan mukaan todistusvoimaisia.
- Toimija on aina vastuussa todistusvoimaisuuden arvioimisesta ja päättää hävittämisen edellytysten täyttymisestä ja toteutuksesta.

Digitointivaatimukset 2019 ja 2021

- Päätös koskee jälkikäteen tehtävää digitointia vaikka päätöksessä todetaan, että analogiset asiakirjat on muutettava digitaaliseen muotoon Kansallisarkiston ajantasaisten digitointivaatimusten mukaan
 - 2019 tai 2021 vaatimuksissa on rajattu asiankäsitteilyn yhteydessä laadittujen tai saapuvien asiakirjojen skannaus pois ja niille ei ole erillistä ohjetta
- Kansallisarkiston tiedossa on, että digitoinnin laatuvaatimukset eivät sellaisenaan sovellu parhaalla mahdollisella tavalla analogisten asiakirjojen digitaaliseen muotoon muuttamiseen, kun asiakirjoja viedään tietojärjestelmiin. Laatuvaatimuksia onkin tarkoitus tarkastella tästä näkökulmasta kuluvan vuoden loppupuolella
 - Kansallisarkisto kuitenkin suosittelee, että arkistoitavat (arkistolain mukaan pysyvästi säilytettävät) asiakirjat digitoidaan Kansallisarkiston digitoinninlaatuvaatimusten ja -ohjeiden mukaisesti aina kun se on mahdollista. Eli vuosien 2019 ja 2021 vaatimusten mukaisesti, jotta varmistetaan digitoinnin laatu ja todistusvoimaisuus

Mitä päätös kumoaa?

- Päätöksellä kumotaan ennen 1.1.2022 muodostuneiden analogisten ja digitoitujen asiakirjojen osalta seuraavat määräykset ja päätökset siltä osin, kun ne koskevat analogista säilytysmuotoa:
 - valtionhallinnon asiakirjojen seulonta ja hävittäminen
 - kuntien asiakirjoja koskevat yleispäätökset
 - julkishallinnon arkistonmuodostajien organisaatiokohtaiset seulontapäätökset

Mikä ei muutu

- Kansallisarkiston arkistolain 14 a §:n nojalla antamat päätökset kulttuurihistoriallisesta arvosta jäävät edelleen voimaan
- Säilytysmuodon yleispäätös ei vaikuta aikaisempiin seulontapäätöksiin arvonmäärityksen pysyvän säilyttämisen osalta
- Päätöksessä ei aseteta aikarajaa digitoinnin toteuttamiselle, vaikka pysyvästi säilytettävät asiakirjat arkistoidaan ensisijaisesti digitaalisessa muodossa
- Päätös ei koske alkujaan digitaalisia asiakirjoja ja niistä tuotettuja analogisia ilmentymiä

Keskeiset muutokset

- Päätöksen myötä Kansallisarkisto ei enää määrää seulontapäätöksissään pysyvästi säilytettävien analogisten asiakirjojen kulttuurihistoriallisesta arvosta ja säilytysmuodosta, vaan toimijat soveltavat itse annettua yleispäätöstä
- Analogisten asiakirjojen arkistointimuoto määräytyy toimijan tekemän kulttuurihistoriallisen arvon arvioinnin perusteella
 - arvioinnin voi tehdä myös ennakoon
- Asiakirjojen säilytysmuoto muuttuu digitoinnin jälkeen ja analogisten asiakirjojen korvaaminen digitoiduilla ilmentymillä on mahdollista

Keskeiset muutokset

- Jatkossa Kansallisarkistolle tehdään esitys analogisten asiakirjojen säilytysmuodosta vain poikkeustapauksissa. Silloin Kansallisarkisto voi arvioida niiden digitoitujen asiakirjojen korvaavuutta, jotka eivät täytä yleispäätöksessä esitettyjä vaatimuksia
 - eli jos digitointi on suoritettu ennen 1.1.2022 eivätkä digitoidut ilmentymät täytä Kansallisarkiston ajantasaisia (2019, 2021) tai vuonna 2016 annettuja laatuvaatimuksia
- Vuoden 2023 aikana vireille tulleet seulontaesitykset säilytysmuodosta ja kulttuurihistoriallisesta arvosta valmistellaan vielä vanhan prosessin mukaisesti

Soveltamisen tukeminen

- Verkkosivuille on päivitetty ohjeistusta ja ohjeistusta tullaan lisäämään
 - [Säilytysmuodon määräytyminen](#)
 - [Digitoinnin suunnittelu ja toteuttaminen](#)
- Päivitetty myös [erillisliite](#), johon on tiivistetty kulttuurihistoriallisen arvon ja säilytysmuodon arvioinnin työvaiheet
- [Kulttuurihistoriallisen arvon ja säilytysmuodon arviointi- ja dokumentointilomake \(word\)](#)

Lisäksi

Webinaari (Teams): Kulttuurihistoriallisen arvon ja säilytysmuodon arviointi 18.3. klo 13–15.30

- Suunnattu erityisesti niille julkishallinnon toimijoille, jotka tekevät kulttuurihistoriallisen arvon ja säilytysmuodon arviointia arkistoitaville aineistoilleen. **Tilaisuuteen tulee ilmoittautua ennakoon 14.3. mennessä. [Ilmoittaudu tästä.](#)**

Webinaarissa käsitellään seuraavia teemoja:

- johdatus kulttuurihistoriallisen arvon arviointiin
- Kansallisarkiston arvottamisen kategoriat ja kriteerit analogisten asiakirjojen säilytysmuodon arviointiin
- kriteerien soveltaminen ja pysyvästi säilytettävät arviointitiedot

Työpaja 20.3. klo 9–12: Syvällisempää opastusta kulttuurihistoriallisen arvon arviointiin

- Työpajassa harjoitellaan kulttuurihistoriallisen arvon arviointikriteereiden soveltamista ja arvioinnin dokumentointia uuden arviointi- ja dokumentointilomakkeen avulla



KANSALLISARKISTO

www.kansallisarkisto.fi



@kansallisarkisto



@kansallisarkist